

Word Formation in Comic Series: the Case of *Shabhaye Barareh*

Nayere Nemati¹, Fariba Qatre^{*2}

Literature Review

Kucharova (2013) examined wordplay in the *Friends* comedy, considering the morphological device as one of the most useful devices in the series. Khan and Jelveh (2013) studied the humorous new words in the *Friends* comedy and concluded that these words are consistent with the framework of English language word formation processes. Ratnanila (2014) had a morphological study of *Black Hawk Down* and found the most use in acronym. Sterba (2015) analyzed the compound words of the first ten episodes of *Friends* and *Big Bang Theory*. Skreckova (2017) considered the cause of humor in *Miranda* to be the use of morphological processes, especially blending and derivation. Cerna (2018) believes that the reason for the presence of humor in American comedy films is morphological means. Tanti (2019) analyzed the most common word formation processes in *Dawn Breaking*. Kou and Liang (2019) considered the lexical changes in the *Friends* series to be the result of humor. In comedy series in Iran, no morphological research was found.

Received: 26/06/2022

Accepted: 11/02/2023

* Corresponding Author's E-mail:
f.ghatreh@alzahra.ac.ir

¹ MA of General Linguistics, Alzahra University, Tehran, Iran

<http://www.orcid.org/0000-0001-5588-9896>

² Associate Professor of General Linguistics, Alzahra University, Tehran, Iran

<http://www.orcid.org/0000-0002-6146-1180>

Objectives, questions, assumptions

Morphology is very significant in creating verbal humor. National media are good example for using this device. Since the use of morphological processes in the *Shabhayeh Barareh* was very impressive, the authors aimed to examine its morphological process. This study is aimed at revealing the most important word formation patterns, and looking to find whether its humorous word formation follows universal patterns or not.

Discussion

According to Booij (2007), word formation, word creation and non-morphological methods are the three main ways to add new words to the lexicon. In the process of word formation, these processes are discussed: 1. derivation: a derivational affix is the condition for its construction. In Barareh language, the most frequent suffixes are "-un, -u, -e and -y", for example, *Xastegar.un*. 2. compounding: two or more lexemes are combined into a new word, for example *Cholmang.kosh*. Here, the final product are all nouns or adjectives. 3. compounding-derivation: two processes of compounding and derivation are used at the same time, for example *Pesar.saz.un*. 4. reduplication: This process is divided into two categories: complete (like *Kabedi.Kabedi*) and incomplete (like *Chete.cholmang*). In most examples, the base of reduplication is the result of the coinage process. 5. backformation: in this process, the direction of derivation is reversed, like: *I don't want Babri to be bad.amuz (uneducated)*. It was created by removing the suffix "-i" from "*bad.amuz.i*".

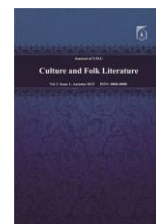
In word creation processes according to Booij (2007:20), linguistic elements are used in a creative way and include several processes: 1.

acronym: which is the combination of initial letters of a word and is pronounced as one word. For example, *yaghti adam navatun az khodesh defa darvakone vanakhdadu vashe* (when a person is not able to defend himself, he became vanakhdadu). This was made from the beginning of the underline letters. 2. clipping: a process in which one or more syllables are removed from a word, for example, *Daryu* (from *Daryush*) and *Shakhi* (from *Shakh-Shemshad*). The clippings in this series occur in proper nouns mostly and in a regular way by removing the final part. 2. blending: This process usually results from combining the first part of a word with the second part of another word, like *Keylun* (*Keyvun + Leylun*). In blending, no specific rule can be found for the parts of the words being combined together.

Borrowing is another way for increasing the lexicon. The language may borrow the lexical elements from other dialects as well (Shaghghi, 2008, p. 127), for example, *borqalideh* (from Sistani).

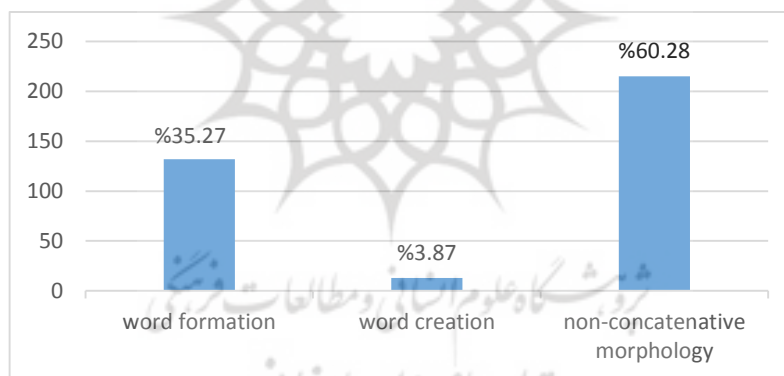
In addition to the mentioned process, other non-morphological processes were also found: 1. analogy: a new word is made based on an existing and related word like *nokhodazapam* (analogy to *diazpam*). 2. semantic extension: another way to meet the language user's need for new words is to expand the meaning of the existing words, for example, *guni* in *I interested in guni club*. *Guni* is used as the team uniform in addition to the meaning of "bag". 3. coinage: these words do not belong to any lexical rule of the language, such as *nochofsku*. In terms of structure, all these words are simple. In Barareh language, the third person verb takes the personal ending "-nzjg" like *dambulananzjg* (exercise with dumbbells). That affix is completely artificial. An interesting innovation can be seen in the names of people, for example, adding a feminine marker to masculine names:

"*Jakal and Jakale*", "*Khorzo and Kharzoreh*". 4. The last group of words are derived from standard Persian with a minor phonetic difference, such as *chooqi* (choobi: wooden) candy. These words do not have a long-time usage and are often used in humorous situations.

Conclusion

Innovative word construction methods in *Shabhayeh Barareh* result in an outstanding linguistic humor. Using the morphological and non-morphological processes is an important reason for humor in this series. As we can see in the figure, the most frequency of use is related to non-concatenative processes.

The usage of coinage is noticeable among other processes; the derivative word "*cholmang.i*" and the compound word "*cholmang.kosh*" are made from the coined word "*cholmang*". The lowest and highest percentage is related to acronym and backformation (2.2%), and the coinage (20.28%), respectively. The

Culture and Folk Literature

E-ISSN: 2423-7000

Vol. 11, No. 49
April – May 2023
Research Article

findings showed that word construction in humorous words follow the universal patterns.

Reference

Booij, G. (2007). *The grammar of words: an introduction to morphology*. Oxford University Press.

Shaghghi, V. (2007). *An introduction to morphology*: Samt.

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی

دوماهنامه فرهنگ و ادبیات عامه

سال ۱۱، شماره ۴۹، فرودین و اردیبهشت ۱۴۰۲

مقاله پژوهشی

DOR: 20.1001.1.23454466.1402.11.49.2

واژه‌سازی در مجموعه‌های طنز: مورد پژوهی مجموعه شب‌های برره

نیره نعمتی^۱، فریبا قطره^{۲*}

(دریافت: ۱۴۰۱/۰۴/۰۵ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۱/۲۲)

چکیده

ابزار صرفی در زبان یکی از ابزارهای مهم در آفرینش طنز کلامی است. در این راستا استفاده آگاهانه از فرایندهای ساخت‌واژه در کنار عوامل دیگر، جذابیت هنری آثار طنز را دوچندان می‌کند. پژوهش حاضر به بررسی فرایندهای واژه‌سازی و واژه‌آفرینی در یک‌گونه زبانی ساختگی در مجموعه شب‌های برره می‌پردازد. این مجموعه از نظر ابداعات و نوآوری‌های زبانی نسبت به سایر مجموعه‌های طنز در دو دهه اخیر بسیار شاخص است. عامل اصلی خنده و طنز در این مجموعه طنز کلامی است که واژه‌سازی در آن نقش مهمی ایفا می‌کند. برای انجام این پژوهش ۳۵۵ داده از مشاهده ۹۰ قسمت این مجموعه استخراج و در چارچوب بوی (2007) دسته‌بندی شدند. نتایج این بررسی نشان می‌دهد که الگوهای واژه‌سازی و واژه‌آفرینی در این مجموعه از الگوهای جهانی پیروی کرده‌اند. سرواژه‌سازی و پسین‌سازی کم‌ترین میزان کاربرد (۲٪) و فرایند ابداع (۲۰/۲۸ درصد) بیشترین میزان کاربرد را داشته‌اند و میزان

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد زبان‌شناسی همگانی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران

<http://www.orcid.org/0000-00015588-9896>

۲. دانشیار گروه زبان‌شناسی همگانی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

*f.ghatreh@alzahra.ac.ir

<http://www.orcid.org/0000-0002-6146-1180>

کاربرد فرایندهای غیرصرفی (۶۰/۸۳ درصد) در این مجموعه از فرایندهای واژه‌سازی و واژه‌آفرینی بیشتر بود.

واژه‌های کلیدی: زبان ساختگی، مجموعه شب‌های برره، طنز کلامی، واژه‌سازی، واژه‌آفرینی.

۱. مقدمه

طنز جنبه پیچیده و جذابی از رفتار انسان و زبان ابزاری قوی برای ایجاد طنز است. رفلسون - وست^۱ (1989) به نقل از اسپانسکی^۲ (2007) طنز را به سه قسمت زبانی (کلامی)، فرهنگی و جهانی تقسیم می‌کند. از این میان طنز کلامی موضوعی است که در دو سه دهه اخیر بسیار مورد توجه قرار گرفته است. کرد زعفرانلو کامبوزیا (۱۳۸۶) معتقد است در ایران، مردم بیشتر از طنزهای کلامی استفاده می‌کنند تا طنزهای غیرکلامی. طنز کلامی به طنزی گفته می‌شود که به صورت شفاهی (کلامی) بیان می‌شود و بر ویژگی‌های زبانی تکیه می‌کند (Richie, 2004, p.224). طنز کلامی ابزار قدرتمندی است برای جذابیت و ایجاد خنده است. نمونه بارز استفاده از این ابزار در رسانه ملی بسیار مشهود است. طنز و رسانه به عنوان یک ابزار گفتمانی و همچنین پدیده‌ای اجتماعی - زبانی درخور توجه هستند، این دو آن‌چنان درهم تنیده‌اند که مقابله با یکی بدون توسل به دیگری دشوار است (Ermida & Chavanec, 2012, p.1). مجموعه‌هایی که در کنار دیگر عوامل مؤثر در سریال، طنز کلامی را هم به کار گرفته‌اند، در کار خود موفق‌تر و در اذهان ماندگارتر شده‌اند. شب‌های برره یکی از این مجموعه‌هاست. رضایور (۱۳۸۶، ص. ۴۸) بر این باور است که در استفاده از طنز کلامی، این مجموعه انباشته از واژه‌های ساختگی است و علت تأثیر طنزآمیز سریال را ابداع واژه‌های جدید می‌داند. در داستان‌ها و اسطوره‌ها هم هر آن‌کس که بازی‌های کلامی خلاقانه‌تری را چاشنی کلام خود کرده، گفته‌های او بیشتر بر سر زبان‌ها چرخیده

واژه‌سازی در مجموعه‌های طنز: موردپژوهی مجموعه‌شب‌های..._____نیره نعمتی و همکار
است. شخصیت بهلول و حکایت‌های او، شیپنت‌های کلامی جمال‌زاده، طنزهای کلامی
مجله گل‌آقا و مواردی از این قبیل بر همگان شناخته شده است.
این‌که کدام نظریه طنز اصلی و جهانی است، بین محققان اتفاق نظر وجود ندارد
(Nilsen & Nilsen, 2019, p.251-252). مورال^۳ (1983) و راسکین^۴ (1985)
متداول‌ترین طبقه‌بندی را، دسته‌بندی سه‌جانبه آرامش^۵، برتری^۶ و نظریه ناهمخوانی^۷
معرفی می‌کنند (Richie, 2004, p.3). رضاپور و بختیاری (۱۳۸۸، ص.۵۸) بر این
باورند که نظریه ناهمخوانی، امکان بررسی و تحقیق طنز کلامی را فراهم می‌کند و
براساس آن می‌توان به لحاظ ویژگی‌های زبان‌شناختی نشان داد که در صورت وقوع چه
عواملی طنز پدید می‌آید. مهم‌ترین مسئله در نظریه ناهمخوانی، متمرکز بودن بر عنصر
غافلگیری است. درواقع شخص از تضاد آنچه انتظار می‌رود و آنچه در واقعیت طنز رخ
می‌دهد، غافلگیر شده و آن مورد برایش طنزآمیز می‌شود. از نظر راس^۸ این نظریه بارزترین
ویژگی طنز یعنی ابهام را در بردارد، به این معنی که مخاطب که در جست‌وجوی نکته
اصلی طنز است، به دلیل ابهام موجود در آن از اصل مطلب منحرف می‌شود. افرادی که
بر نظریه ناهمخوانی متمرکزند طنز را ناشی از خود ناهمخوانی نمی‌دانند، بلکه طنز را از
حل ناهمخوانی می‌دانند (Richie, 2004, p.54; Ross, 1988, p.7). یعنی طنز وقتی رخ
می‌دهد که ناهمخوانی موجود، در ذهن حل می‌شود و شخص از فهمیدن اصل مطلب و
تضاد ایجادشده عکس‌العمل نشان می‌دهد و می‌خندد.
در باب ایجاد طنز صفوی (۱۳۸۴) بر این باور است که پایه اصلی آفرینش طنز،
چیزی نیست جز فرایند «برجسته‌سازی» که برحسب دو گونه خود یعنی «قاعده‌کاهی و
قاعده‌افزایی» ما را از زبان خودکار به زبان برجسته می‌رساند. وقتی این برجسته‌سازی
که درواقع با همان ابزار طنز کلامی انجام می‌شود، با هدفی منسجم دنبال می‌شود، به

آفرینش زبانی ساختگی منجر می‌شود. زبان ساختگی یک نظام زبانی است که برای ساختن طنز دست به شکستن الگوهای زبانی و یا ساختن الگوهای جدید با کمک فرایندهای موجود در زبان فارسی زده است. مجموعه این دست‌کاری‌ها (تکرار، اشتقاق و ترکیب و...) نظام زبانی را ایجاد می‌کند که حتی می‌توان آن را مثل یک گویش یا لهجه محلی معرفی کرد. معمولاً گونه‌های زبانی ساختگی الگوهای خود را (به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم) از گویش‌ها و لهجه‌های اجتماعی و جغرافیایی می‌گیرند یا از قواعد ساختگی و برخی نیز هر دو شیوه را به‌کار می‌برند. گونه زبانی ساختگی تمام ویژگی‌ها و ساختار یک گویش یا لهجه را دارد و از این‌رو شایسته است اصطلاحاتی چون «لهجه ساختگی» و «گویش ساختگی» را به آن اطلاق کنیم (سارلی، ۱۳۸۵، ص. ۱۲). حال فرض کنید این‌گونه ساختگی و شکستن الگوهای موجود صرفی با هدف طنز انجام شود، چون امر غافلگیری و تضاد در آن مشهودتر می‌شود، تأثیر طنزآمیز بیشتری خواهد داشت. یکی از نمونه‌های بارز، زبان ساختگی مجموعه «شب‌های برره» است. زبان برره فقط یک لهجه نیست، چون ساختار ابتکاری خاص خود را دارد. برره روستایی خیالی است که نام آن اولین بار سال ۱۳۸۱ در مجموعه پاورچین مطرح شد. پس از آن در سال ۱۳۸۴ در مجموعه‌ای به نام شب‌های برره مشهور شد. هدف از ساخت این زبان ساختگی چیزی جز طنز و آفرینش خنده و ایجاد فضایی سرگرم‌کننده برای مخاطبان تلویزیون نبود. بارتلت^۹ یکی از انگیزه‌های ساخت زبان ساختگی را سرگرمی و به‌منظور استفاده‌های هنری از جمله طنز تلویزیونی می‌داند. باوسانی^{۱۰} (۱۹۷۰) هم یکی از شش مورد در دسته‌بندی ایجاد هر زبان را وام‌گیری از گونه بالاتر و ایجاد یک ترکیب جدید می‌داند (Stria, 2016, p.47). این همان اتفاقی است که در مجموعه شب‌های برره روی داده است. در مجموعه حاضر وجود تنوع گویش‌ها و استفاده از

واژه‌سازی در مجموعه‌های طنز: مورد پژوهی مجموعه شب‌های..._____ نیره نعمتی و همکار

واژه‌های محلی، ترکی، لری و سیستانی، استفاده از واژه‌هایی در قالب طنز باعث ایجاد گونه زبانی متفاوت با پسوندها، پیشوندها و ساختار صرفی خاص خود شده است که به فرهنگ و تمدن خاصی مربوط نیست. تفاوت‌های واژگانی، آوایی، دستوری و نحوی آن با سایر گویش‌های زبان نیز باعث جدید بودن و نوساخته بودن آن شده است. در این مجموعه استفاده از ابزار طنز کلامی بسیار بارز است.

از تمام توضیحات مذکور می‌توان دریافت که در ایجاد طنزهای کلامی، صرف و واژگان نقش بسزایی ایفا می‌کنند. خلاقیت طنزپرداز مانند خلاقیت شاعر و نویسنده است، اما در بُعد دیگری در بهره‌گیری از زبان در جهت برهم زدن تناسب‌ها (زعفرانلو کامبوزیا، ۱۳۸۶، ص. ۳۰۶). واژه‌سازی به‌عنوان شگرد طنزسازی با واژه‌سازی که نویسندگان انجام می‌دهند تفاوت دارد: واژه‌سازی برای طنزنویس ابزاری خنده‌برانگیز است، ولی نویسندگان به‌سبب نیاز یا نارسا بودن واژه‌های زبان، دست به واژه‌سازی می‌زنند. دیگر آن‌که عمر اغلب واژه‌های ابداعی طنزنویسان کوتاه است و واژه‌های طنزنویسان اغلب ساختی اشتباه دارند، زیرا طنزنویس بیشتر هدفی انتقادی - اجتماعی از ساخت این واژه‌ها دارد (ایران‌زاده، ۱۳۸۴، ص. ۵۲)، اما واقعیت این است که همیشه این‌طور نیست، مهارت نویسنده در خوش‌ساختی و خوش‌آهنگی این واژه‌ها، در کنار چگونگی ادا کردن آن توسط بازیگر باعث می‌شود برخی از این واژه‌های طنز نه‌تنها عمر کوتاهی نداشته باشند، بلکه به‌دلیل خلأ موجود در زبان معیار، برخی واژه‌ها پذیرشی همیشگی داشته و وارد فرهنگ لغت گردند. «پاچه‌خواری» از این دست واژه‌هاست که از طنز «پاورچین» بر سر زبان‌ها افتاد و بعد وارد فرهنگ لغت فارسی شد. عوامل متعددی در ماندگاری یک ترکیب تأثیر دارند و همیشه این قاعده درست نیست که واژه‌های طنز ساختی اشتباه داشته باشند، بلکه برعکس در برخی

مجموعه‌های طنز، پیروی از الگوهای واژه‌سازی مهارت نویسنده را در ساخت این واژه‌ها نشان می‌دهد. نکته دیگر این‌که واژه‌های ابداعی در زبان طنز شبیه واژه‌های زبان مخفی عمل می‌کنند، گاهی شفاف‌اند، مثل «هلو» و گاهی کاملاً تیره‌اند، مثل «نوجفسکو»، زیرا نمی‌توان معنای آن را حدس زد؛ یا فهمید که در قیاس با چه واژه‌ای ساخته شده‌اند. در زبان مخفی هم گاه به همین طریق واژه‌سازی می‌شود، با این تفاوت که در زبان مخفی هدف تیره‌سازی است و مخاطب خاص خود را دارد؛ ولی در زبان طنز هدف غافلگیری پنهان‌شده در پشت یک تیره‌سازی کوتاه‌مدت است که خواننده یا بیننده با غافلگیری شدن به خنده واداشته می‌شود.

از آنجایی که طنز کلامی و استفاده از واژه‌ها و فرایندهای صرفی در این زبان در ایجاد طنز مجموعه شب‌های برره بسیار چشمگیر بود، نگارندگان این پژوهش به بررسی واژگانی و صرفی آن پرداخته‌اند. هدف اصلی از این بررسی دست‌یابی به مهم‌ترین الگوهای ساخت‌واژه در این مجموعه بوده است؛ و به دنبال این هستند که آیا واژه‌سازی طنزآمیز مجموعه از الگوهای شناخته‌شده پیروی می‌کند یا خیر. برای این منظور ۹۰ قسمت از سریال مورد مشاهده قرار گرفت و از میان داده‌های جمع‌آوری شده ضمن در نظر داشتن تکراری نبودن در زبان گفتار واژه‌های خاص‌تر که به‌نوعی در ساخت آن‌ها خلاقیت وجود داشته است انتخاب و برای تحقیق مورد بررسی قرار داده شدند.

۲. پیشینه پژوهش

در مورد واژه‌سازی و فرایندهای صرفی پژوهش‌های بسیاری انجام شده است، اما در حیطه سینما و مجموعه‌های تلویزیون تعداد خیلی زیاد نیست.

واژه‌سازی در مجموعه‌های طنز: موردپژوهی مجموعه‌شب‌های..._____ نیره نعمتی و همکار

کوچاوا^{۱۱} (2013) در پژوهشی با عنوان «تحلیل زبان‌شناسی بازی‌های کلامی در کم‌دی Friends» با استفاده از طبقه‌بندی زبانی دلباستینا^{۱۲} (1996) بازی‌های کلامی را در پنج‌گروه جناس برپایه ساختارهای آوایی، نوشتاری، واژگانی (چندمعنایی)، ضرب‌المثل، ساختار صرفی و نحوی تقسیم می‌کند و ضمن مقایسه بازی‌های کلامی این مجموعه با ترجمه دوبله‌شده آن از زبان چک، به این نتیجه می‌رسد که در بازی‌های کلامی موجود از ابزار صرفی به‌ویژه تبدیل و آمیزش استفاده شده است.

خان^{۱۳} و جلوه^{۱۴} (2013) در مقاله «سرگرمی با ساخت‌واژه‌های جدید: مطالعه موردی مجموعه کم‌دی Friends» به بررسی واژه‌های جدید طنزآمیز در پنجاه قسمت از این مجموعه پرداخته و به این نتیجه رسیده‌اند که عبارات جدید خنده‌داری که توسط بازیگران ساخته می‌شوند با چارچوب فرایندهای واژه‌سازی زبان انگلیسی تطابق دارند. رتانیلا^{۱۵} (2014) در پژوهش خود با عنوان «فرایندهای واژه‌سازی در فیلم‌نامه Black Hawk Down» در چارچوب بائر^{۱۶} (1983) به بررسی صرفی واژه‌های این مجموعه می‌پردازد. از ۷۵ داده جمع‌آوری‌شده، نوزده مورد اختصارسازی، هجده مورد ترکیب و هشت مورد کوتاه‌سازی وجود داشته و بیشترین کاربرد نیز به فرایند سرواژه‌سازی اختصاص داشته است.

استریبا^{۱۷} (2015) ده قسمت اول از مجموعه‌های Friends و Big Bang Theory را بررسی و واژه‌های مرکب آن‌ها را براساس دسته‌بندی بائر (1983) تحلیل می‌کند. از مقایسه واژه‌های مرکب هر دو مجموعه به این نتیجه می‌رسد که تفاوت بارزی بین واژه‌های مرکب این دو مجموعه وجود ندارد. علاوه‌برآن چند فرایند دیگر از جمله اشتقاق، تبدیل، کوتاه‌سازی، آمیزش و پسین‌سازی را نیز موردبررسی قرار می‌دهد.

اسکیشکوا^{۱۸} (2017) در «تحلیل زبانی مجموعه تلویزیونی Miranda» بر پایه طنز و تحلیل زبان‌شناختی به بررسی صرفی این فیلم بریتانیایی می‌پردازد. ۴۴ داده پژوهش از بین قسمت‌های پخش شده در سال‌های 2009 تا 2015 جمع‌آوری و بعد از بررسی طنز، تحلیل‌های زبانی آن را بر پایه بازی‌های کلامی بررسی می‌کند. طبقه‌بندی دل‌باستینا (1996) چارچوب این پژوهش است. وی علت طنز ایجادشده در این مجموعه را استفاده از فرایندهای صرفی آمیزش و اشتقاق می‌داند.

سرنا^{۱۹} (2018) در «صرف، منبع طنز در نمایش‌های تلویزیون آمریکا» به دنبال علت وجود طنز و خنده در مجموعه‌های آمریکاست. او داده‌ها را در طی یک سال از چندین فیلم کمدی از جمله کمدی «Unbreakable Kimmy, (2013) Brooklyn Nine-Nine», (2015) Schmidt (2014) Bojack Horseman» و بسیاری از مجموعه‌های موجود در رسانه‌های آمریکا جمع‌آوری می‌کند. او منبع ایجاد طنز در مجموعه‌های تلویزیونی اخیر در آمریکا را پسین‌سازی، تبدیل و بافت‌زدایی اصطلاحات معرفی می‌کند. در نهایت به این نتیجه می‌رسد که نویسندگان فیلم‌های کمدی ابزارهای صرفی را برای توجیه و توصیف وجود طنز استفاده می‌کنند.

پرسیلیا^{۲۰} (2019) در پایان‌نامه خود با عنوان «فرایند واژه‌سازی در فیلم‌نامه Dawn Breaking» فرایندهای واژه‌سازی را بر طبق چارچوب یول^{۲۱} (2006) تجزیه و تحلیل می‌کند. نویسنده از بین پنجاه داده طبقه‌بندی‌شده، رایج‌ترین فرایندها را به ترتیب ترکیب (۱۶ مورد)، اشتقاق (۱۲ مورد)، کوتاه‌سازی (۶ مورد)، ابداع (۴ مورد)، آمیزش (۲ مورد) و فرایند چندگانه (۲ مورد) و تبدیل (۱ مورد) بررسی می‌کند.

کو^{۲۲} و لیانگ^{۲۳} (2019) در «تحلیلی بر تغییر واژگان در فیلم کمدی Friends» به بررسی تغییرات واژگانی در این مجموعه می‌پردازند و این تغییرات را در نتیجه

واژه‌سازی در مجموعه‌های طنز: مورد پژوهی مجموعه شب‌های... نیره نعمتی و همکار
طنزسازی می‌دانند. هدف آن‌ها یافتن راهی برای کمک به زبان‌آموزان انگلیسی برای
فهمیدن ساخت واژه‌های جدید در این مجموعه است.

در سینمای ایران در زمینه طنزهای ایرانی پژوهش‌های متفاوتی انجام شده است، اما
به‌جزء یک مورد (که بخش کوتاهی از کار به بررسی ابداعات در اسامی مجموعه طنز
قهوه تلخ می‌پردازد)، هیچ‌کدام از پژوهش‌ها مجموعه‌های طنز را از دیدگاه صرف و
ساخت واژه بررسی نکرده‌اند، به همین جهت این پژوهش‌ها به‌طور مختصر معرفی
خواهند شد.

داوری اردکانی و کازرانی پسیخانی (۱۳۹۴) در مقاله «تحلیل زبان‌شناختی نام‌های
خاص در مجموعه قهوه تلخ» ۳۶ اسم خاص را که نوآوری زبانی این مجموعه بوده
فهرست و با نگاه تاریخی و ریشه‌یابی بررسی کرده‌اند. همچنین در این مقاله بار عاطفی
و ساختاری اسامی هم مورد تحلیل قرار گرفته است. در نهایت نتیجه گرفتند که
نوآوری‌های زیادی در سطح اسم‌سازی با هدف طنزآفرینی صورت گرفته است. بار
عاطفی منفی در اسامی مردان بیشتر و اسامی زنان بیشتر بار خنثی و مثبت داشته‌اند. در
ساختن اسامی به دال زمان، تقابل غرب و شرق و تاریخ توجه شده و درهم‌ریختگی
زمان و استفاده از پیشینه تاریخی القاب از ابزارهای آفرینش طنز در سریال بوده است.

امیری و عبادی (۱۳۹۳) در مقاله «روایتگری در مجموعه طنز شب‌های برره: کنش
زبانی در فضای محدودیت‌های گفتمانی» با طرح نظریه باختین^{۲۴} به مطالعه ساخت
استعاره مسلط بر متن طنز پرداخته‌اند. قرطاسی (۱۳۸۷) در پژوهشی با عنوان «بررسی
نحوه بازنمایی اقوام در مجموعه‌های طنز تلویزیونی: مطالعه موردی شب‌های برره» به
واکاوی وجود نابرابری در نمایش اقوام مختلف در مجموعه‌های تلویزیونی پرداخته
است. او به دنبال این است که در شبکه سه سیما اقوام را در سریال‌های طنز چگونه

بازنمایی می‌کنند و نتیجه می‌گیرد که قوم فارس و تهرانی بازنمایی مثبت و دیگر اقوام بازنمایی منفی دارند. سارلی (۱۳۸۵) در «مسائل نظری کاربرد گونه‌های ساختگی در رسانه ملی (با نگاهی بر مجموعه تلویزیونی شب‌های برره)» گونه‌زبانی ساختگی برره را از نظر جامعه‌شناسی زبان، کاربردشناسی اجتماعی و آسیب‌شناسی زبان بررسی می‌کند.

۳. واژه‌سازی و واژه‌آفرینی از نگاه بوی (2007)

از میان صاحب‌نظران حوزه صرف و از میان افرادی که برای واژه‌سازی دسته‌بندی ارائه داده‌اند، بوی اولین فردی است که میان فرایندهای واژه‌سازی^{۲۵} و واژه‌آفرینی^{۲۶} تمایز قائل شده است. بوی واژه‌سازی را به‌لحاظ سنتی به دو نوع اشتقاق و ترکیب تقسیم می‌کند (Booij, 2007, p.5) و فرایندهایی چون تبدیل و تکرار را هم زیرمجموعه اشتقاق می‌داند (ibid, p.72). علاوه‌براین بوی از «صرف جانشینی»^{۲۷} نام می‌برد که سازه صرفی یک واژه با واژه دیگر ترکیب می‌شود و واژه جدیدی می‌سازد. بارزترین مثال این نوع واژه‌سازی جایگزینی وند^{۲۸} است که با تغییر یک وند در واژه، واژه جدیدی ساخته شود. پسین‌سازی هم یک مورد مرسوم صرف جانشینی است که آن را به‌نوعی اشتقاق معکوس می‌داند (ibid, p.40).

از نظر بوی نظام صرفی هر زبان، تنها منبع ایجاد واژه‌های پیچیده نیست، بلکه علاوه‌برآن دست‌کم سه منبع دیگر نیز برای افزایش واژگان وجود دارد که عبارت‌اند از: وام‌گیری^{۲۹}، تبدیل گروه به واژه^{۳۰} و واژه‌آفرینی (ibid, p.19). بوی فرایندهایی مانند آمیزش^{۳۱}، سرواژه‌سازی^{۳۲}، الفبایی‌سازی^{۳۳}، کوتاه‌سازی^{۳۴} را جزو فرایندهای واژه‌آفرینی معرفی می‌کند. از نظر او یکی از ویژگی‌های واژه‌آفرینی یا خلق واژه جدید این است که اجزای سازنده واژه جدید به‌طور کامل ظاهر نمی‌شوند و معنای واژه مستقیماً از

واژه‌سازی در مجموعه‌های طنز: موردپژوهی مجموعه‌های شب‌های... نیره نعمتی و همکار
صورت واژه قابل دریافت نیست و در نتیجه گویشوران در اولین برخورد معنای آن را
متوجه نمی‌شوند. براین اساس واژه‌آفرینی و واژه‌سازی از نظر بوی تفاوت دارد.
در مقاله حاضر ۳۵۵ داده از ۹۰ قسمت مجموعه‌های طنز شب‌های برره جمع‌آوری شده
است که در دو دسته‌بندی مذکور قرار داده شده‌اند و در ادامه ارائه می‌شوند.

۴. فرایندهای واژه‌سازی

در این بخش به بررسی واژه‌های حاصل از فرایندهای واژه‌سازی در مجموعه‌های شب‌های
برره می‌پردازیم.

۴-۱. اشتقاق

بوی (2007, p.52) معتقد است فرایند اشتقاق برای ساخت واژه‌های قاموسی جدید به
کاربر زبان کمک می‌کند و بیان می‌کند که واژه‌های حاصل از اشتقاق ممکن است به
مقوله دیگری غیر از مقوله پایه خود تعلق داشته باشند. وجود یک بند اشتقاقی شرط
ساخت فرایند اشتقاق است. در زبان ساختگی برره بیشتر با استفاده از پسوند واژه
مشتی ساخته شده است. پربسامدترین پسوندها در این مجموعه «-ون، -و -ده و -ی»
هستند که در جدول ۱ چند نمونه آورده شده است.

پروژه گاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

جدول ۱: واژه‌های حاصل از اشتقاق

Table 1: the words derived from derivation

واژه	آوانگاری	مثال	آوانگاری	مقوله واژگانه ی	توضیحات
آزایمرون	? âlzây mer.un	وی سالار خان چرا آزایمرون و شدی!	Viii sâlâr xân □erâ ? âlzâymeru n vašodi?	اسم	-
خواستگارون	xâstegâr .un	امشب مراسم خواستگارون بید.	emšab □ marâsem xâstegâr un bid.	اسم	-
عشقولی	ešG.ul.i	روز جهانی عشقولی، من برنده وشم.	ruz ħ ahâni ? ešGuli man barande vašam.	صفت	روزی که هرکسی به همسر خود بزرگ‌ترین دروغ عشقولانه را بگوید.
پلنگو	palang. u	ای پلنگو! ای فر فر مو!	? ey palangu! ? ey ferfermu!	صفت	شجاع

علاوه بر واژه‌های مشتق، در این زبان با فعل‌هایی مواجه می‌شویم که با گرفتن یک پیشوند از یک فعل ابداعی مشتق شده‌اند. تکواژ «وَر-» در این زبان در بیشتر فعل‌ها مثل یک پیشوند ثابت عمل می‌کند. رزاقی (۱۳۹۶، ص. ۱۵۰) در پژوهشی در چهار گویش کاشان یکی از ویژگی‌های حروف اضافه پیشوندی را در گویش قهروردی «var» و در گویش برزکی «var» می‌داند. همان‌طور که پیش‌تر گفتیم یکی از ویژگی‌های این زبان

واژه‌سازی در مجموعه‌های طنز: موردپژوهی مجموعه‌شب‌های..._____ نیره نعمتی و همکار

ساختگی استفاده از گویش‌های محلی است که خود دلیلی بر ابداع این زبان ساختگی است. این احتمال وجود دارد که نویسندگان پیشنهاد را از این گویش‌ها استفاده کرده باشند. علاوه بر این «وَر-» جزء پیشین برخی از واژه‌های مرکب به معنی «بَر-» معرفی شده است. این پیشنهاد شاید در گذر زمان دچار تغییر و به «وَر-» تبدیل شده باشد. تعداد فعل‌هایی که با این پیشنهاد آغاز می‌شود کم و فقط تنها سه نمونه: ورافتادن، ورامدن و ورفتن معرفی شده است (خورشیدی و نامداری، ۱۳۹۸، ص. ۵۲). یکی از ویژگی‌های زبان طنز استفاده از موارد نایاب و خارج از روال عادی است. شاید یکی از دلایلی که این پیشنهاد در این مجموعه خیلی برجسته و طنزبرانگیز شده است، عدم استفاده معمول و کم‌تر دیده شدن آن در زبان معیار باشد.

بخش دوم جدول ۲: فعل‌های مشتق

The second part of Table 2: derived verb

واژه	آوانگاری	مثال	آوانگاری	معنی
ورچلوسیدن	var. □ olusidan	ورچلوسی ملیجکا!	varbe □ ulusi maliĵ ak!	وربیری
ورچلومیدن	var. □ olombidan	چرا زبانت ورچلومیده؟	□ erâ zabânet var □ olombide?	لال شدن
ورچومیدن	var. □ ombidan	همه ورچومید!	hama var □ ombid!	نشستن
ورچکیدن	var.ĵ ekidan	جهش سه‌گام نودیدی! هر جهش سه بار ورمیجکن!	aheš se ġâm □ navadidi? dar har ĵ aheš sebâr varmiĵ ekan.	پریدن

۲-۴. ترکیب

فرایند ترکیب رایج‌ترین و زیاترین فرایند واژه‌سازی در بسیاری از زبان‌های دنیاست که از به هم پیوستن واژه‌ها به منظور ساخت واژه‌های بزرگ‌تر شکل می‌گیرد. بوی علت این زیایی را تطبیق‌پذیری و شفافیت معنایی بالای محصول این فرایند می‌داند. گویشور معنای اجزای سازنده محصول فرایند ترکیب را می‌داند (Booij, 2007, p.75). در زبان فارسی این فرایند بسیار رایج است و استفاده فراوانی دارد.

جدول ۳: واژه‌های حاصل از ترکیب

Table 3: the words derived from compounding

واژه	آوانگاری	مثال	آوانگاری	مقوله واژگانی	توضیحات
خلنچون‌نخود	xolanj u n.noxod	براتون خلنچون نخود درست و کردم.	barâtun xolanj un noxod dorost vakerdam.	اسم	غذای سستی بره
چلمنگ‌کش	olman g.koš	این غذای چلمنگ‌کش بید.	in Gazâye olmangkoš bid.	صفت	غذایی که فرد خاصی را نمک‌گیر کند.
شل‌اخلاق	šol.ʔ axl âG	کیانوش خیلی شل‌اخلاق بید!	kiyânuš xeyli šolʔ axlâG bid!	صفت	صفت کسی که روی تصمیم خود نمی‌ماند.
نچفسکوسوز	no ofsk o.suz	بلقیس زن نچفسکوسوزی بید.	belGeys zan no ofskusu zi bid.	صفت	صفت خانمی که غذایش بسوزد.

واژه‌سازی در مجموعه‌های طنز: مورد پژوهی مجموعه شب‌های... نیره نعمتی و همکار

در این مجموعه واژه‌های مرکب از ترکیب اسم+اسم (خلنجون‌نخود)، اسم+ستاک فعل (نچفسکوسوز)، صفت+اسم (شل اخلاق) ساخته شده‌اند که محصول نهایی همگی یا اسم و یا صفت بوده‌اند. در برخی داده‌ها هم مانند «سیرکل خارخولنگ» و «چلمنگ‌کش» یک بخش واژه مرکب از وام‌گیری و ابداع استفاده شده است.

۳-۴. اشتقاق ترکیب

هرگاه دو فرایند ترکیب و اشتقاق با هم برای ساختن واژه جدید به کار روند فرایند اشتقاق ترکیب استفاده شده است.

جدول ۳: واژه‌های حاصل از اشتقاق ترکیب

Table 4: the words derived from derivation-compounding

واژه	آوانگاری	مثال	آوانگاری	مقوله واژگانی	توضیحات
پنجول‌خار	panj .ul.xâr	اگه پنجول‌اته این جور وخارونی وشه پنجول‌خار.	aga panj ulâte in j ur vaxâroni vaša panj ulxâ r.	اسم	نوعی خاراندن که انگشت دست‌ها، باز و خمیده باشد.
خواستگارزنون	xâste.gâr.zan. un	فردا خواستگار زنونه باید وریم خواستگاری.	farda xâstegârza nune bâyad varim xâstegâri!	اسم	مراسمی که در آن خانواده عروس بعد از اعلام خواستگاری با چوب داماد را می‌زنند.
کنه‌کله‌گری	kata.kale.gari	اگه کنه‌کله‌گری کنید حال همه	aga katakalega ri konid,	اسم	دیوانه‌بازی و مسخره‌بازی

		hâle hama râ begiram.	را بگیریم.		
-	صفت	rangeš benafše ? âlu palangi vabaše.	رنگش بفش آلو پلنگی و باشه.	? âlu.palang.i	آلوپلنگی
غذایی با مواد متفاوت برای پسر شدن فرزند اول.	صفت	in šâme pesarsâzu ne bâjad vaxori.	این شام پسر سازونه باید و خوری!	pesar.sâz.un	پسر سازون

در این بخش بیشتر داده‌ها (رزم کنون، خواستگارزنون، نخودکشون، خالی بندون و...) از ترکیب اسم+ستاک فعل+پسوند -ون ساخته شده‌اند که محصول نهایی یک اسم و یا صفت است. در یک مورد «کته کله گری» پسوند «-گری» مشاهده شد که نشان‌دهنده یک شغل و فاعل بودن کاری را می‌رساند.

۴-۴. تکرار

بوی (2007, p.36-35) نوع خاصی از وندافزایی که در آن تمام یا بخشی از واژه پایه به صورت پیشوند یا پسوند تکرار می‌شود را دوگان‌سازی یا تکرار می‌داند؛ و آن را به دو دسته کامل و ناقص تقسیم کرده است. بوی دوگان‌سازی کامل را نوعی ترکیب می‌داند.

واژه‌سازی در مجموعه‌های طنز: موردپژوهی مجموعه شب‌های... نیره نعمتی و همکار

جدول ۵: واژه‌های حاصل از تکرار

Table 5: the words derived from redublication

واژه	آوانگاری	نوع	مثال	آوانگاری	توضیحات
سوزسوز (در سوزسوز نخود)	suz.suz	کامل	امشب سوزسوز نخود داریم.	emšab ? suzsuznoxod vadârim.	غذای سستی بره
کبدی کبدی	.kabedi kabedi	کامل	بازی کبدی کبدی هم بدم وخواهی یادت بدم.	bâzi kabedikabedi ham baladam vaxây yâdet vadam?	نوعی بازی
ویق ویق (در ویق ویق نخود)	viGviG	کامل	غذا ویق ویق نخود و خوری؟	Gazâ viGviG noxod vaxori?	غذای سستی بره
چته چلمنگ	□ete.□olm ang	ناقص	ای نظام چته چلمنگ زیر گل و میری!	?ey nezâm □ete□olmang zir gel vamiri!	ناسزا
چیتال پیتال	□ital.pitâl	ناقص	چیتال پیتال خیلی حال وده!	□italpitâl xeyli hâl vada!	مسخره بازی

نکته حائز اهمیت در اینجا این است که تکرار کامل در این زبان همیشه معنادار نیست و در بیشتر موارد پایه تکرار حاصل فرایند ابداع است، مانند «کبدی» در

«کبدی کبدی». معنی واژه‌های تکرار در این مجموعه فقط از بافت و عوامل دیگر قابل فهم بودند.

۵-۴. پسین‌سازی

در پسین‌سازی جهت اشتقاق معکوس است، یعنی حذف بخشی از واژه‌های پیچیده‌تر به اشتقاق واژه‌های ساده‌تر منجر می‌شود (Booij, 2007, p.40). یا به عبارتی فرایند واژه‌سازی که یک واژه با پیچیدگی کم‌تر را از یک واژه پیچیده‌تر از آن گرفته می‌شود. در پسین‌سازی برخلاف اشتقاق هیچ‌وندی به پایه افزوده نمی‌شود، بلکه گویشوران بر مبنای شباهت ظاهری واژه با ساخت‌های آشنایی که در ذهن خود ذخیره ساخته‌اند دست به ریشه تراشی می‌زنند و در نتیجه خود را مجاز به حذف بخشی می‌بینند که به یکی از پسوندهای زبانشان شباهت دارد و با حذف این پسوند فرضی واژه جدیدی می‌سازند که پیش از آن، در زبان وجود نداشته است (شقاقی، ۱۳۸۶، ص. ۱۰۷). در میان داده‌های این پژوهش تنها یک مورد واژه حاصل از این نوع پسین‌سازی یافت شد که در جدول ۶ ارائه شده است:

جدول ۶: واژه‌های حاصل از پسین‌سازی

Table 6: the words derived from backformation

واژه	آوانگاری	مقوله واژگانی	مثال	آوانگاری
بدآموز	bad.ʔ âmuz	اسم	من نوخام ببری بدآموز و شه.	man navaxâm babri bad ʔ âmuz vaše.

واژه «بدآموز» با حذف پسوند «-ی» از واژه «بدآموزی» ساخته شده است.

واژه‌سازی در مجموعه‌های طنز: موردپژوهی مجموعه‌شب‌های..._____نیره نعمتی و همکار

۵. فرایندهای واژه‌آفرینی

به باور بوی (2007, p.20) واژه‌آفرینی به فرایندی گفته می‌شود که به شکل خلاقانه و غیرقابل‌پیش‌بینی و در نتیجه غیرقاعده‌مند، از عناصر زبانی یعنی واژه‌ها و تک‌واژه‌ها استفاده می‌کند تا صورت‌ها و واژه‌های جدید ساخته شود. انواع گوناگون آن در ادامه در مجموعه شب‌های برره بررسی خواهند شد.

۱-۵. سرواژه‌سازی

با کنار هم قرار گرفتن حرف‌های اول گروهی از واژه‌ها، واژه‌ جدیدی ساخته می‌شود که مانند یک واژه تلفظ می‌شود (Booij, 2007, p.20). در میان داده‌های این پژوهش، تنها یک مورد دیده شد:

جدول ۷: واژه‌های حاصل از سرواژه‌سازی

Table 7: the words derived from acronym

معنی	آوانگاری	مثال	آوانگاری	واژه
بیماری است که فرد قدرت دفاع کلامی از خود را ندارد.	vaGti ? âdam navatune ? az xodeš defâ darvakone vânaxdadu vašode.	وقتی آدم نوتونه از خودش دفاع دروکونه وانخددو و شده.	Vânaxda du	وانخددو

همان‌گونه که مشاهده می‌شود، از کنار هم قرار دادن اول واژه‌های «وقتی، آدم، نوتونه، خودش، دفاع، دروکونه» واژه «وانخددو» ساخته شده است که واژه‌ای است قابل تلفظ. در صورت نیاز، حتی ممکن است واژه‌هایی را به سرواژه افزوده یا بعضی از حروف اول واژه‌ها را نادیده گرفت تا بتوان واژه‌ای قابل تلفظ و منطبق بر قواعد آوایی

زبان به دست آورد (شقایق، ۱۳۸۶، ص.۱۰۸)؛ که در این واژه «او» در انتهای «وانخدو» باعث راحت تلفظ شدن آن می‌شود.

۲-۵. کوتاه‌سازی

در فرایند کوتاه‌سازی یک یا چند هجا از یک واژه حذف می‌شود (Booij, 2007, p.20). در کوتاه‌سازی از جمله فرایندهای صرفی است که یک واژه با بیش از یک هجا به صورت کوچک‌تری درمی‌آید، درحالی‌که معنی و طبقه صرفی آن تغییر نمی‌کند (Katamba & Stonham, 2006, p.180) در این مجموعه کوتاه‌سازی‌ها در اسم خاص صورت گرفته است. کوتاه‌سازی اسم معمولاً برای راحتی و گاه صمیمیت اتفاق می‌افتد، اما در این مجموعه، هدف طنز است و چون کوتاه‌سازی‌های آن خارج از انتظار و روال عادی است، موجب خنده می‌شود.

جدول ۸: واژه‌های حاصل از کوتاه‌سازی

Table 8: the words derived from ciliping

واژه	آوانگاری	صورت کامل	واژه	آوانگاری	صورت کامل
شاخی	šâxi	شاخ شمشاد	داریو	dâryu	داریوش
طغی	toGi	طغرل	کامی	kâmi	کامبیز
کیا	kiyâ	کیانوش	سالی	šâli	سالار خان

بختیاری و شاه‌حسینی (۱۳۹۳) معتقد هستند اسم‌هایی که طی فرایند کوتاه‌سازی در صرف زبان فارسی ساخته می‌شوند، معمولاً به لحاظ واجی بی‌قاعده‌اند، اما کوتاه‌سازی‌های این مجموعه اکثراً قاعده‌مند هستند و با حذف تمام بخش‌ها، جز بخش ابتدایی واژه ساخته شده‌اند.

واژه‌سازی در مجموعه‌های طنز: موردپژوهی مجموعه‌شب‌های... نیره نعمتی و همکار

۳-۵. آمیزش

در این فرایند از ترکیب اولین بخش یک واژه با دومین بخش واژه دیگر واژه‌های جدید به دست می‌آید (Booij, 2007, p.20). آمیزش یک نمونه از کاربرد خلاقانه زبان است و به محدودیت‌ها و قواعد رایج مثل وندافزایی پای‌بند نیست (Aronoff & Fudeman, 2020, p.121). در آمیزش نمی‌توان پیش‌بینی کرد کدام بخش از واژه اول با کدام بخش از واژه دوم درهم‌آمیخته شده است. در جدول ۹ واژه‌های حاصل از فرایند آمیزش که همگی اسم هستند آورده شده‌اند.

جدول ۹: واژه‌های حاصل از آمیزش

Table 1: the words derived from blending

واژه	آوانگاری	اجزای سازنده	مثال	آوانگاری
خانباچی	xânbâj i	خان‌بابا و مامان‌باچی	اسم دخترم خانباچی است.	? esm doxtaram xânbâj i ? ast.
کیلون	keylun	کیبون و لیلون	اسم کارخانه کنسرت‌سازی رو کیلون و ذاریم.	esm kârxune □ konsertsâzi ro keilun vazârim.
داربید	dârbid	دار و به‌ترتیب در عبارت «مربی بازنده رو دارش و زتن بهتر بید»	امسال تو مسابقه داربید ما اول و شیم و از پایین برره و بریم.	emsâl tu □ mosâbeG dârbid mâ aval vašim o az pâyin barare vabarim.

در هر سه واژه آمیخته در جدول ۹ قابل مشاهده است که نمی‌توان قاعده خاصی برای این که کدام بخش از واژه اول با کدام قسمت از واژه دوم ترکیب شده پیدا کرد.

۶. وام‌گیری

بوی (2007, p.20) وام‌گیری را یکی از راه‌های غیر صرفی افزایش واژگان می‌داند. شقاقی (۱۳۸۶، ص. ۱۲۷) در تعریف این فرایند وارد کردن عناصر واژگانی از دیگر

گویش‌ها را هم جزو وام‌گیری به حساب می‌آورد. وام‌واژه‌هایی که در زبان برره به کار رفته است، علاوه بر زبان انگلیسی بیشتر از گویش‌های محلی ایران و از زبان‌های مختلف گرفته شده است.

جدول ۱۰: واژه‌های حاصل از وام‌گیری

Table 10: the words derived from borrowing

اصل واژه	آوانگاری	وام‌واژه
از انگلیسی - به معنی مانع چیزی شدن	? ebsorbvakon	بزورب‌وکن
واژه سیستمی برای فحش مؤدبانه	burGalideh	بورقلیده
اراک‌ی به معنای گنجشک (در اینجا به معنی کوچک استفاده شده)	malu□	ملوچ
واژه انگلیسی و تکیه کلامی برگرفته از یک فیلم آمریکایی است.	hâstâlâ vista beybi	هاستا لایستا بیبی
واژه عربی برای بز وسط میدان	?abolhoz	ابوالحوض
از انگلیسی report برای راپرت	lâport	لاپرت

در اکثر واژه‌های این مجموعه از چند فرایند استفاده شده است. مثلاً در وام‌واژه «لاپرت» علاوه بر این که از زبان انگلیسی قرض گرفته شده است، واج‌واژه هم هست.

۷. سایر روش‌های غیرصرفی برای ساخت واژه

بوی علاوه بر روش‌های غیرصرفی روش‌های دیگری نیز برای افزایش واژه‌ها ارائه می‌دهد که آن‌ها را ابزاری برای کمک به کاربر زبان در جهت رفع نیاز به مفاهیم جدید می‌داند. گسترش استعاری، ابداع و قیاس از جمله ابزارهای زبانی هستند که برای گسترش واژگان استفاده می‌شود. علاوه بر این سه دسته، قسمتی از داده‌ها هم تحت عنوان «واج‌واژه» به عنوان یک روش غیرصرفی دیگر در این بخش بررسی خواهد شد.

واژه‌سازی در مجموعه‌های طنز: موردپژوهی مجموعه‌شب‌های..._____ نیره نعمتی و همکار
 در ادامه به بررسی نمونه‌هایی می‌پردازیم که از این روش‌ها حاصل شده‌اند. گفتنی است
 که در میان داده‌های این پژوهش، نمونه‌ای که حاصل تبدیل گروه به واژه باشد مشاهده
 نشد.

۱-۷. قیاس

بوی در توضیح رابطه حفظ و صرف واژگان، سه مدل بدون قاعده معرفی می‌کند. یکی
 از آن‌ها قیاس است. بوی قیاس را منبعی برای شکل‌های جدید و پیچیده در تمام
 مدل‌های صرفی می‌داند. در قیاس، واژه جدید براساس واژه موجود و مرتبط، بدون
 این‌که الگوی صرفی انتزاعی در آن دخالت داشته باشد ساخته می‌شود (Booij, 2007, p.248)
 در قیاس صورت‌هایی مشابه دیگر صورت‌های زبان، به وجود می‌آید. رضوی
 و قطره (۱۳۹۰، ص. ۱۵۵) بر این باورند که قیاس یک الگوی قاعده‌مند در زبان است و
 این امکان را فراهم می‌کند که برپایه صورت‌های موجود در زبان صورت‌های گفتاری
 بسازیم که تاکنون نشنیده‌ایم. محمدی و همکاران (۱۳۹۰) نیز معتقدند قیاس مهم‌ترین
 فرایند و اصل و جوهره تمام فرایندهای واژه‌سازی است و در واژه‌سازی علمی و فنی
 بسیار کارساز است. زبان‌های توانمند اروپایی واژه‌های بین‌المللی را می‌گیرند و از راه
 قیاس آن‌ها را در دستگاه واژه‌سازی خود می‌گردانند. واژه‌های حاصل از قیاس در
 مجموعه‌شب‌های برره کاملاً آگاهانه و به‌منظور ایجاد طنز ساخته شده‌اند.

جدول ۱۱: واژه‌های حاصل از قیاس

Table 11: The words derived from analogy

واژه	آوانگاری	به قیاس از	مثال	آوانگاری	توضیحات
سوت‌پز	sut.paz	زودپز	غذا و ذاری تو سوت‌پز، سوت وزنه	Gazâ vazâri tu sutpaz, sut vazana o Gazâ	-

	vapaza.	و غذا و پزه.			
-	ye kam noxodparvarde vaxar vaxorim.	یک کم نخودپروده وخر وخوریم.	زیتون پروده	noxod.p arvard.e	نخودپرو رده
مدیون	Ye bâr noxodgireš navakonan.	یه بار نخود گیرش نکنن!	نمک گیر	noxod.g ir	نخودگیر
اودکلن	doctor ĵ akul! ye kamam noxodof vazan xošbu vašam.	دکتر جکول یه کمم نخودوف وژن خوشبو وشم.	داویدوف ^{۳۵}	Noxodo f	نخودوف
پر از خرس	angalhâye □ Barare xersnâk bid.	جنگل های بره خرسناک بید.	ترسناک	xers.nâk	خرسناک
داروی بی حسی	Kami noxodezpâm vadâdam xâbeš vabord.	کمی نخودازپام ودادم خوابش وبرد.	دیازپام	noxodâ zpâm	نخوداز پام

واژه‌های حاصل از قیاس همگی اسم و صفت بودند؛ و از هر سه فرایند اشتقاق (خرسناک)، ترکیب (سوت‌پز)، اشتقاق ترکیب (نخودپروده) در آن‌ها دیده می‌شود. در «نخودوف» هم واژه حاصل واژه بسیط و بدیع است.

۲-۷. گسترش استعاری

بوی (2007, p.257). یکی از راه‌های رفع نیاز کاربر زبان به مفهوم یا واژه جدید را بسط دادن معنای واژه‌های موجود در زبان می‌داند. گویشوران علاوه بر فرایندهای واژه‌سازی، با تغییر معنای واژه‌ها و استفاده مجدد از واژه‌های موجود زبان، در معنایی متفاوت با وام‌گیری از زبان‌های دیگر و گویش‌های محلی تعداد واژه‌ها را افزایش می‌دهند (شقایق، ۱۳۸۶، ص.۱۱۰). در این مجموعه با گذاشتن معنای جدید بر روی

واژه‌سازی در مجموعه‌های طنز: موردپژوهی مجموعه‌شب‌های..._____نیره نعمتی و همکار
 واژه‌های موجود، یا تعبیر متفاوت واژه جدیدی وارد این گونه زبانی شده است.
 گسترش استعاری این مجموعه بیشتر به پاچه‌خواری‌ها و همین‌طور به‌عنوان ناسزایی
 مؤدبانه در حین عصبانیت افراد مجموعه استفاده شده است.

جدول ۱۲: واژه‌های حاصل از گسترش استعاری

Table 12: the words derived from expansion

معنی	آوانگاری	مثال	واژه
آدم متحول‌شده	vayoftâd tu □âle o ? espârtâpus vašod.	ویفتاد تو چاله و اسپارتاپوس وشد.	اسپارتاپوس
کشش و علاقه	har timi barande vase mardom be sarmorabiš sampâši peydâ mikonand.	هر تیمی برنده و شه مردم به سرمربی‌اش سم‌پاشی پیدا می‌کنند.	سم‌پاشی
حالت خیال‌پردازی بعد از کشیدن گرد نخود	gard noxod vazan! baro fazânavardi!	گرد نخود و زن! برو فضانوردی!	فضانوردی
لباس فرم تیم	man be guni bâšgâ ? erG dâšte bidam.	من به گونی باشگاه عرق داشته بیدم.	گونی

واژه‌ای مانند اسپارتاپوس را «واج‌واژه» نیز می‌توان در نظر گرفت، زیرا تغییر واج هم
 در آن دیده می‌شود و ممکن است اصل واژه اسپارتاکوس بوده باشد.

۳-۷. ابداع

واژه جدیدی که به هیچ قاعده و ازگانی از یک زبان تعلق نداشته باشند واژه بدیع نامیده
 می‌شود (Booij, 2007, p.317). در ابداع تنها از واج استفاده می‌شود و معمولاً مجاز به
 استفاده از تک‌واژ و واژه نیستیم. مجموعه‌ای از واکه و همخوان را در کنار هم قرار

می‌دهیم و به واژه می‌رسیم. به همین دلیل بوی این فرایند را نه جزو واژه‌آفرینی و نه جزو واژه‌سازی قرار می‌دهد، چراکه ویژگی مشترک دو فرایند مذکور، استفاده از تک‌واژه‌ها و واژه‌های موجود در زبان است.

جدول ۱۳: واژه‌های حاصل از ابداع

Table 13: the words derived from coinage

واژه	آوانگاری	مثال	آوانگاری	مقوله واژگانی	توضیحات
نچفسکو	no□ofsku	نچفسکو آماده‌شده بید.	no□ofsku ? âmâde šode bid.	اسم	غذای سستی برره
ایخلگو	ixlagu	ای ایخلگو! پول‌ها رو وردی!	? ey ixlagu! pulharo vabordi?	صفت	اختلاس‌گر
جیزپلوپر	ǰ izpalopar	دو روز اینجا نبودم برره جیزپلوپر شده.	do ruz inǰ â nabudam Barare ǰ izpalopar šode.	صفت	به‌هم‌ریخته
هشتبلکو	haštablaku	هشتبلکو و شده، بهش و خندید.	haštablaku vašode beheš vaxandid.	صفت	ضایع شدن
فنگوئن	fankuen	سرم درد فنگوئن! من ورم.	saram dard fankuen! man varam.	فعل	سری که سنگ خورده و درد می‌کند.
بوربورنژجگ	burburanzjg	تیمور بوربورنژجگ!	teymur burburanzjg!	اسم	فامیل تیمور

واژه‌سازی در مجموعه‌های طنز: موردپژوهی مجموعه شب‌های... نیره نعمتی و همکار
 از لحاظ ساختاری تمام این واژه‌ها بسیط هستند؛ و هر سه مقوله اسم (نچفسکو) و
 فعل (فنگوئن) و صفت (هشتیلکو) در آن دیده می‌شود. در این زبان، صورت سوم
 شخص فعل بی‌قاعده است و به آن شناسه «-نزجگ» اضافه می‌شود که به علت نزدیک
 بودن جایگاه تولید واج‌ها، تلفظ آن راحت نیست و این توقف و تلاش در ادای فعل
 سوم شخص باعث طنز و خنده شده است. این پسوند، وندی کاملاً ساختگی است که
 فقط در حالت سوم شخص به فعل می‌چسبد. در یک مورد این پسوند با اسم ترکیب
 (بوربولنزجگ) و یک اسم ساخته است.

بخش دوم جدول ۱۳: فعل‌های سوم شخص مفرد حاصل از ابداع

The second parte of able 13: Singular third person verbs derived from coinage

واژه	آوانگاری	مثال	آوانگاری	توضیحات
دمبولنزجگ	dambulananzjg	با دمبل دمبولنزجگ.	bâ dambel dambulananzjg.	دمبل زدن
فولکولنزجگ	fulkulananzjg	قیمت‌ها افت فولکولنزجگ.	Geymatha ? oft fulkulananzjg.	افت کردن
فویتولنزجگ	fuytulananzjg	این‌ها رو فویتولنزجگ.	inharo fuytulananzjg.	فوت کردن
غولووتنزجگ	Gulvutananzjg	من هزار دفعه غولووتنزجگ.	man hezâr dafe Gulvutananzjg.	غلط کردم

در یک مورد این پسوند برای اول شخص استفاده شده است: «غولووتنزجگ».
 در این مجموعه در اسامی افراد هم ابتکار و نوآوری‌های جالبی دیده می‌شود که
 اسم‌های خاص حاصل از ابداع در جدول زیر ارائه شده‌اند:

بخش سوم جدول ۱۳: اسم‌های خاص حاصل از ابداع

The third part of able 13: Special names derived from coinage

واژه	آوانگاری	توضیحات
جکاله	jakâle	اسم خواهر دکتر جکول
خرزو	xorzu	اسم شخصیتی خیالی در برره
خرزوره	xorzureh	اسم زن خرزوخان
شادنه	šâdenah	نام دختر شیرفرهاد
فارادنه	fârâdenah	اسم پسر فرهاد

در نام‌گذاری افراد از شیوه‌های مختلفی استفاده شده است: اضافه کردن نشانه مؤنث به انتهای اسم مذکر «جکال و جکاله» «خرزو و خرزوره» و یا استفاده از یک پسوند به یک اسم مشخص (شادنه و فارادنه به جای شادی و فرهاد) که تأثیر طنز را بیشتر کرده است.

۴-۷. واج‌واژه

در این مجموعه با واژه‌هایی مواجه شدیم که برگرفته از فارسی معیار بودند، با یک تفاوت جزئی واجی یا آوایی، اما خود به نوعی واژه مجزایی محسوب شده‌اند که اسم آن را «واج‌واژه» گذاشته‌ایم. در مجموعه‌های تلویزیونی از این دست واژه‌ها به فراوانی دیده می‌شود. سال‌هاست که واژه‌های اشتباه کلاه قرمزی (سلاین، آقای مرجی و مانند این‌ها) از رونق نیفتاده است و در مواقع طنز هنوز هم استفاده می‌شود. افشار (۱۳۹۰) یکی از شگردهای طنزپردازی را دخل و تصرف در ساختمان واژه می‌داند و یکی از شیوه‌های رایج آن را، تحریف آوایی در یک واژه هنجار معرفی می‌کند، مانند جابه‌جایی

واژه‌سازی در مجموعه‌های طنز: موردپژوهی مجموعه شب‌های... نیره نعمتی و همکار
یا افزایش و کاهش واج‌ها. چنین تغییرات و جابه‌جایی آوایی در زبان گاه باعث به‌وجود
آمدن تیرگی می‌شود؛ اما از آنجایی که خواننده در بافت طنز می‌تواند با مقایسه، اصل واژه
را حدس بزند؛ به خنده واداشته می‌شود و آن تیرگی را ندارد.

در جدول ۱۴ تعدادی از واژه‌هایی را که از این طریق ساخته شده‌اند همراه با اصل
واژه آورده‌ایم. این واژه‌ها ماندگاری بالایی ندارند و یا اگر هم داشته باشند اغلب در
شرایط طنزآمیز کاربرد دارند. این گروه از واژه‌ها در جدول زیر ارائه شده‌اند:

جدول ۱۴: واژه‌هایی با تغییرات آوایی

Table 14: the words with a phonetics change

واژه	آوانگاری	مثال	آوانگاری	معنی
جادوپر	jâdupar	ورم پیش جادوپر، سرداره جنبلی وکنم.	varam piše ĵ âpar, sardare ĵ anbali vakonam.	جادوگر
چوقی	□uGi	کولی! ورام یه آب‌نبات چوقی وخر.	kuli! varâm ? âbnabât □uGi vaxar.	آب‌نبات چوبی
ژوله	□ule	در برره باید ژوله‌کشی گاز راه ویندازیم.	dar bare bâÿâd □ulekeši Gâz râh vayandazim.	لوله
قوطیلی	Gutili	کیوون یه قوطیلی از شهر ویاورده	keilun ye Gutili az šahr vayâvrde.	قوطی
گادی‌بارد	gâdibârd	اینا گادی‌بارد من بیدن!	inâ gâdibard man bidan!	بادی‌گارد

اکثر داده‌های این قسمت به جزء «باباقوزی، زهره‌ترق، گادی‌بارد» همگی بسیط
هستند. در «گادی‌بارد» جابه‌جایی به‌عمد در حروف آغازین دیده می‌شود، این مورد به
پدیده اسپونریسم^{۳۶} معروف است. چیزی که از این پدیده حاصل می‌شود به‌نوعی

طنزآمیز است. اسپونر استاد دانشگاه آکسفورد بود که به دلیل تلفیق اشتباه آغاز واژه‌ها مشهور شده است (Ross, 1988, p.11).

۸. تحلیل آماری

در این بخش به تحلیل آماری داده‌های این پژوهش پرداخته می‌شود. میزان فراوانی کل داده‌ها در جدول ارائه شده و نمودار میله‌ای نیز برای وضوح بیشتر رسم شده است. جدول حاضر تنوع کاربرد فرایندهای مختلف را در مجموعه به طور کامل نشان می‌دهد.

جدول ۱۵: فراوانی داده‌ها

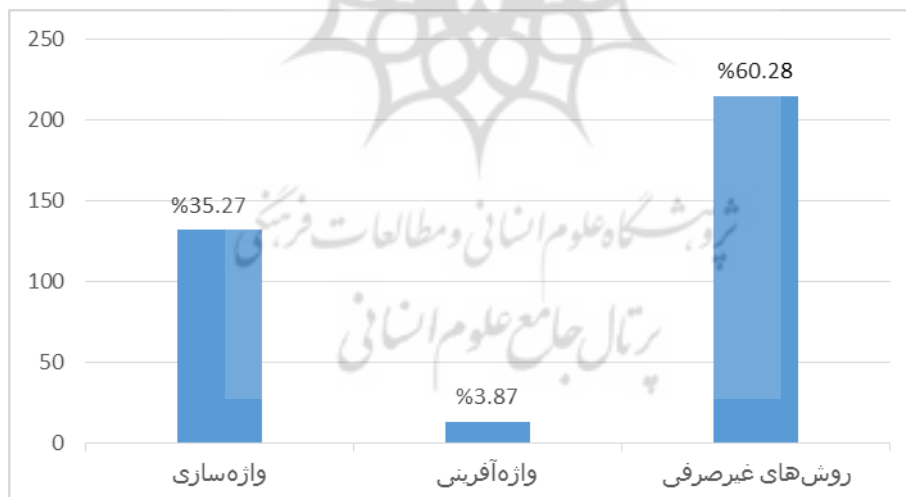
Table 15: the frequency of data

روش‌های غیر صرفی		واژه‌آفرینی		واژه‌سازی	
تعداد	فرایند	تعداد	فرایند	تعداد	فرایند
۷۲	ابداع	۳	آمیزش	۱۷	اشتقاق
۴۸	قیاس	۰	الفباسازی	۶۶	اشتقاق - ترکیب
۱۳	گسترش استعاری	۱	سرواژه‌سازی	۲۹	ترکیب
۳۷	وام‌گیری	۹	کوتاه‌سازی	۱۴	تکرار
۴۴	واج‌واژه			۱	پسین‌سازی
۲۱۴		۱۴		۱۲۷	

از میان فرایندهای واژه‌سازی، فراوانی واژه‌های مشتق‌مربک از مابقی بالاتر است. واژه‌آفرینی‌ها در این مجموعه تقریباً به میزان برابری دیده می‌شوند. سرواژه‌سازی و

واژه‌سازی در مجموعه‌های طنز: مورد پژوهی مجموعه شب‌های... نیره نعمتی و همکار

پسین‌سازی کم‌ترین میزان را هم در واژه‌آفرینی و هم در کل داده‌ها دارا هستند. از میان روش‌های غیرصرفی، ابداع نه‌تنها بیشترین تعداد را دارد، بلکه در کل داده‌ها هم بیشترین درصد را به خود اختصاص داده است. فرایند ابداع در این مجموعه بارزترین فرایند است که در همه فرایندها نشانی از آن دیده می‌شود. مثلاً در فرایند اشتقاق، از واژه ابداعی «چلمنگ» واژه مشتق «چلمنگی» و واژه مرکب «چلمنگ‌کش» ساخته می‌شود؛ و یا از واژه ابداعی «کته‌کله» واژه مشتق مرکب «کته‌کله‌گری» ساخته شده است. بعد از ابداع، فرایند قیاس به‌عنوان یک فرایند غیرصرفی از پرکاربردترین فرایندهای واژه‌سازی در این مجموعه است. بعد از قیاس، وام‌گیری درصد بالاتری را در میان دیگر فرایندها نشان می‌دهد. واژه‌های حاصل از وام‌گیری محدود به زبان‌های غیرفارسی نیست، بلکه از میان گونه‌های زبان فارسی و گویش‌های مختلف هم نمونه دیده می‌شود.

نمودار ۱: فراوانی کل داده‌ها

Chart 1: Frequency of Total Data

در یک نگاه کلی، همان‌طور که در نمودار ۱ نیز مشهود است، از میان سه روش اصلی بیشترین کاربرد مربوط به روش‌های غیرصرفی است که دلیل آن بالا بودن میزان کاربرد ابداع، قیاس و وام‌گیری در این زبان ساختگی است.

۹. نتیجه

مجموعه شب‌های برره در استفاده از طنز کلامی در میان دیگر سریال‌های طنز پیش‌تاز بوده است. واژه‌سازی‌ها و واژه‌آفرینی‌های مبتکرانه، مجموعه‌ای با طنز زبانی برجسته ایجاد کرده است. واژه‌های ابداعی در مجموعه حاضر یکی از بهترین روش‌ها برای ایجاد موقعیتی غیرمنتظره و به‌بیان‌دیگر غافلگیر کردن و خندانیدن مخاطب است. بزرگ‌ترین دلیل طنزگونگی این مجموعه استفاده از فرایند واژه‌سازی است. یافته‌های این پژوهش نشان داد واژه‌سازی در واژه‌های طنز از قاعده‌های جهانی ساخت‌واژه پیروی می‌کنند و به‌غیراز دو فرایند تبدیل و الفباسازی، از باقی فرایندها در آن نمونه‌های گوناگون و متنوعی یافت شد. نه‌تنها ساخت این واژه‌ها اشتباه نیست، بلکه به‌قاعده ساخته شده‌اند. برای نمونه در فرایند ترکیب ساختارهای متنوعی برای ساخت واژه مرکب دیده می‌شود: اسم+اسم، اسم+ستاک حال، صفت+اسم. در این مجموعه فرایند ابداع در دیگر فرایندها کاملاً حضور فعال دارد و درصد بالاتری را به خود اختصاص داده است. از میان تمام فرایندها، سرواژه‌سازی و پسین‌سازی با کم‌ترین درصد (۲/۰) و ابداع با بیشترین درصد (۲۸/۲۰) مشخص شدند. میزان کاربرد واژه‌های مشتق مرکب (۱۸/۲۸) در فرایندهای واژه‌سازی از بقیه فرایندهای این بخش بیشتر بود. نتیجه آخر این‌که استفاده از واژه‌های ساخته‌شده در این مجموعه توسط افراد جامعه بعد از گذشت حدود پانزده سال از پخش آن دلیل محکمی است در جهت نشان دادن

واژه‌سازی در مجموعه‌های طنز: مورد پژوهی مجموعه شب‌های... نیره نعمتی و همکار
مهارت نویسندگان مجموعه در واژه‌سازی و هدفمند بودن زبان و طنز کلامی در
مجموعه شب‌های برره.

پی‌نوشت‌ها

1. Raphaelson-West
2. Espanski
3. Morrell
4. Rosin
5. relief
6. superiority
7. incongruity
8. Ross
9. Bartlett
10. Busoni
11. Kuchеров
12. Labastida
13. khan
14. Jaleh
15. Ratnani
16. Bauer
17. Sterna
18. Sreckovic
19. Cernan
20. Priscilia Tanti
21. Yule
22. Kou
23. Liang
24. Mikhail Bakhtin
25. word formation
26. word creation
27. paradigmatic morphology
28. affix substitution
29. borrowing
30. univerbation
31. blending

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

32. acronym

33. alphabetizes

34. clipping

۳۵. یکی از مارک‌های معروف جهان است. اولین عطر این برند در سال ۱۹۸۴ تولید شد این برند به یکی از برندهای شناخته شده عطری تبدیل شده است.

36. spoonerism

منابع

- امیری، ن.، فاضلی، م و عبادی، ا. (۱۳۹۳). روایت‌گری در مجموعه طنز شب‌های برره: کنش زبانی در فضای محدودیت‌های گفتمانی. *رسانه، ۱۷* (۱)، ۱۶۶-۱۹۳.
- ایران‌زاده، ن.، و زارع بنادکوکلی، ن. (۱۳۹۴). شگرد واژه‌سازی در دو واژه حرف حساب. *مطالعات زبانی بلاغی، ۵* (۹)، ۷۸-۵۱.
- افشار، م. (۱۳۹۰). شگردهای طنزآفرینی. *رشد آموزش زبان و ادب فارسی، ۴*، ۶۰-۶۳.
- بهرامی‌خورشید، س.، و نامداری، ا. (۱۳۹۸). بررسی افعال پیشوندی در زبان فارسی از منظر صرف ساخت. *مطالعات زبان‌ها و گویش‌های غرب ایران، ۱۷* (۲)، ۳۵-۵۵.
- داوری اردکانی، ن.، و کازرانی پسیخانی، م. (۱۳۹۴). تحلیل زبان‌شناسی نام‌های خاص در سریال قهوه تلخ. *فرهنگ رسانه، ۱۵*، ۳۴-۵۴.
- رضاپور، م. (۱۳۸۶). بررسی ویژگی‌های طنز کلامی در آثار نیل سایمون (پروژه عملی نگارش نمایشنامه: چای برای دو نفر). پایان‌نامه کارشناسی ارشد. تهران: دانشگاه تربیت مدرس.
- رضوی، م.، و قطره، ف. (۱۳۹۳). فرایندهای واژه‌آفرینی در گونه گفتاری زبان فارسی. *پژوهش زبان و ادبیات فارسی، ۳۴*، ۱۴۵-۱۶۷.
- سارلی، ن. (۱۳۸۵). مسائل نظری کاربرد گونه‌های زبانی ساختگی در رسانه ملی (با نگاهی بر مجموعه تلویزیونی شب‌های برره). *پژوهش‌های ارتباطی، ۴۷*، ۹-۲۰.
- شقایق، و. (۱۳۸۶). *مبانی صرف*. تهران: سمت.
- صفوی، ک. (۱۳۸۴). پیش‌درآمدی بر طنز از منظر زبان‌شناسی. *آزما، ۳۶*، ۱۵-۱۶.

واژه‌سازی در مجموعه‌های طنز: موردپژوهی مجموعه‌های شب‌های..._____ نیره نعمتی و همکار

کرد زعفرانلو کامبوزیا، ع. (۱۳۸۶). زبان طنز. پژوهش‌های علوم انسانی، ۶۳، ۲۰۵-۲۰۷.

قرطاسی، ع. (۱۳۸۷). بررسی نحوه‌ی بازنمایی اقوام در سریال‌های طنز تلویزیونی (مطالعه‌ی موردی شب‌های برره). پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد. تهران: دانشگاه علم و صنعت.

محمدی، ع.، پورخالقی، م.، استاجی، ا.، و سعیدی، غ. (۱۳۹۰). توان‌های بالقوه و بالفعل زبان فارسی در واژه‌سازی. نشریه‌ی ادب و زبان، ۳۰، ۲۸۱-۳۰۰.

محمودی بختیاری، ب.، و رضاپور، م. (۱۳۸۸). شیوه‌های ایجاد طنز کلامی در آثار نیل سایمون. هنرهای زیبا - هنرهای نمایشی و موسیقی، ۱ (۳۸)، ۶۸-۵۷.

محمودی بختیاری، ب.، و شاه‌حسینی، ف. (۱۳۹۳). فرایند کوتاه‌سازی اسم در زبان فارسی. پژوهش زبان و ادبیات فارسی، ۳۴، ۱-۲۰.

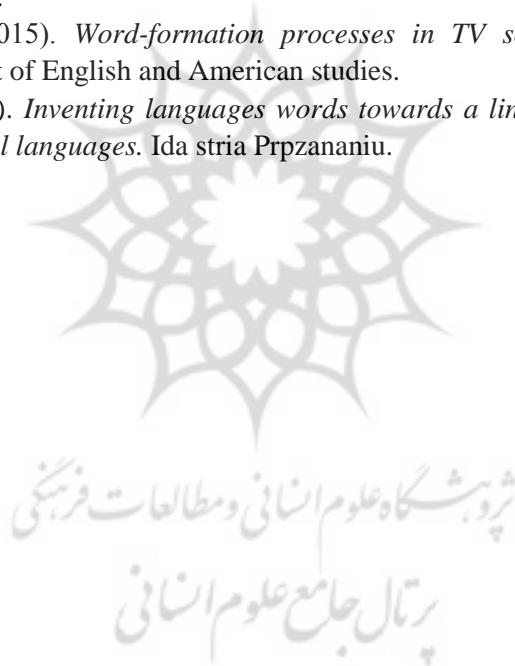
References

- Afshar, M. (2011). Humor techniques. *The Growth of Persian Language and Literature Education*, 4, 60-63.
- Amiri, N., Fazeli, M., & Ebadi, A. (2014). Narrative in the satirical series of Shabhaye Barareh: linguistic action in the space of discourse constraints. *Media*, 17(1), 166-193.
- Aronoff, M., & Fudemann, K. (2010). *What is morphology*. Willy-Blackwell.
- Bahrami Khorshid, S., & Namdari, A. (2019). Study of prefix verbs in Persian from the perspective of construction morphology. *Studies of Languages and Dialects of Western Iran*, 7(2), 35-55.
- Booij, G. (2007). *The grammar of word: an introduction to morphology*. Oxford University Press.
- Cerná, Š. (2018). *Morphology as a source of comedy in American TV shows*. MA thesis, Olomouc, Faculty of Arts of Palacký University.
- Davari Ardakani, N., & Kazrani Pesykhan, M. (2015). Linguistic analysis of specific names in Bitter Coffee series. *Media Culture*, 15, 34-54.
- Eemida, I; & Chovanec, J. (2012). *humor, language and the media*. Cambridge
- Iranzadeh, N., & Zare Banadkuki, N. (2015). Word-making technique in two complete words. *Rhetorical Linguistic Studies*, 5(9), 51-78.

- Katamba, F., & Stonham, J. (2006), *Morphology*. Palgrave.
- Khan, M., & Jelveh, R. (2013). As funny as neologisms: a case of 'Friends' TV series. *Language in India*, 13, 374-383.
- Kou, G., & Liang, Y. (2019). A brief analysis on the changes of English words in US TV series in international conference on social science and education. *Francis Academic Press*.
- Kuchařová, J. (2013). *Linguistic analysis of wordplay in the Friends Sitcom*, MA thesis, Czech, Univerzita Palackého v Olomouci.
- Kurd Zaferanlu Kambuzia, A. (2007). Humor Language. *Humanities Research*, 63, 205-207.
- Mahmoudi Bakhtiari, B., & Rezapour, M. (2009). The methods of creating verbal humor in Neil Simon's works. *Fine Arts-Performing Arts and Music*, 1(38), 57-68.
- Mahmoudi Bakhtiari, B., & Shahhosseini, F. (2014), Shortening process of noun in Persian language. *Persian Language and Literature Research*, 34, 1-20.
- Mohammadi, A., Pour Khaleghi, M., Staji, A., & Saeedi, G. (2011). Potential and actual abilities of Persian language in word formation. *Journal of Literature and Language*, 30, 281-300.
- Nilsen, A., & Nilsen, D. (2019). *The language of humor: an introduction*. Cambridge University Press.
- Priscilia, W. (2019). *Word formation process found in breaking dawn script*, MA thesis, Indonesia, Faculty of language and science, Wijaya Kusuma Surabaya university.
- Qortasi, A. (2008). *A study of the representation of ethnic groups in television comic series (case study of Barareh Nights)*. Master's Thesis, Tehran, University of Science and Technology.
- Ratnanila, W. (2014). Word formation processes in the Black Hawk Down movie script. *English Language and Literature*, 2(1), 56-65.
- Razavi, M., & Ghatreh, F. (2014). Word creation processes in spoken Persian language, *Persian Language and Literature Research*, 34, 145-167.
- Rezapour, M. (2007). *A study of verbal humor features in Neil Simon's works (practical project of writing pPlays: Tea for Two)*. M.A Thesis, Tehran, Tarbiat Modares University.
- Richie, G. (2004). *The linguistic analysis of jokes*. Rutledge. www.book.google.com

واژه‌سازی در مجموعه‌های طنز: موردپژوهی مجموعه شب‌های... نیره نعمتی و همکار

- Ross, A. (1998). *The language of humors*. Routledge.
- Safavid, K. (2005). The foreword to humor from the perspective of linguistics. *Azma*, 36, 15-16.
- Sarley, N. (2006). Theoretical problems of the use of fabricated linguistic species in national media (with a view to the series of Barareh Nights). *Communication Research*, 47, 9-20.
- Scholars Publishing.
- Shaghaghi, V. (2007). *An introduction to morphology*. Samt.
- Skřeřková K. (2017). *The linguistic analysis of television from of the tv serial Mirand*, MA thesis, eské Budějovice, Faculty of education university of south bohemia.
- Spanakaki, K. (2007). Translating humor for subtitling. *Translation Journal*, 11(2), 1-17.
- Štěrba, J. (2015). *Word-formation processes in TV series*, MA thesis, Department of English and American studies.
- Stria, I. (2016). *Inventing languages words towards a linguistic word view for artificial languages*. Ida stria Prpzananiu.

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی